

Elk mens waardevol

Ledevaartkerk Chaam, 14 februari 2021

Ds. Sara Dondorp

Schriftlezing: Marcus 1:39-45

Inleiding

De liturgische kalender geef aan om dit jaar uit het evangelie naar Marcus te lezen. Vandaag horen we de laatste verzen van het eerste hoofdstuk. De evangelist Marcus heeft haast. In dat eerste hoofdstuk is al heel veel gebeurd. Jezus is gedoopt in de woestijn door Johannes de Doper, hij heeft een aantal vissers overtuigd zijn volgelingen te worden, hij heeft onderricht gegeven in de synagoge en een bezetene genezen. En hij was bij Simon Petrus op bezoek, waar hij de koorts van diens schoonmoeder genas. En dat allemaal in hoofdstuk één.

Marcus heeft haast. Wij zouden zeggen: hij vertelt een verhaal met urgentie! En dan komt hij een melaatse tegen. Een man met huidvraat. Een onaanraakbare. Daarover lezen we vanmorgen.

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus,

Bij de voorbereiding moest ik steeds denken aan het woord huidhonger. Mensen hebben het nodig aangeraakt te worden, gekoesterd, getroost, gestreeld. Dat mag nu allemaal niet. Behalve dan in de bubbel van je eigen gezin. Huidhonger is het gemis aan aanraking, het gebrek aan fysiek contact. In zekere zin zijn we allemaal onaanraakbaar geworden. Dat doet iets met mensen.... Niet voor niets nemen veel alleenstaanden nu een huisdier. Het maakt een mens vrolijk als er tijdens de afwas ineens een harige pluizenbol tegen je schenen aanloopt. Dat helpt tegen huidhonger.

En toch klopt de associatie tussen huidhonger en huidvraat niet. Althans niet helemaal. Wij kunnen ons momenteel verbonden voelen door huidhonger; we hebben er immers allemaal mee te maken. En we weten waar het voor is: voor het indammen van de pandemie. We houden ons aan de regels om anderen niet aan te raken, zodat onze kwetsbare medemens niet ziek wordt. Mogelijk lijden sommige mensen er wel degelijk onder, maar mentaal houden we elkaar vast, leven we met elkaar mee. Met een melaatse leeft waarschijnlijk nooit iemand mee. Dat is althans wat zo iemand zelf in het dagelijks leven ervaart. Hij is er aan gewend dat mensen juist voor hem weg vluchten. Sterker nog: hij is verplicht te roepen dat hij er aan komt, zodat mensen hem uit de weg kunnen gaan. Deze mens wordt beschouwd als onrein, als onaanraakbaar, als een mens die het eigenlijk niet waard is mens genoemd te worden. Maar melaatse die we hier ontmoeten gaat een grens over. Hij ontmoet Jezus en gaat naar hem toe, komt hem naderbij. Blijkbaar is hij al aangeraakt door een zeker vertrouwen. Hij doet wat juist niet van hem verwacht wordt, vanuit een vertrouwen dat het goed zal komen. Hij roept niet "Onrein! Onrein!", zoals de wet voorschrijft, maar "Help mij!" Hij valt op zijn knieën en vraagt: "Als u wilt, kunt u mij rein maken."

Ik probeer een parallel te bedenken met onze tijd. Een mens die niet de moeite waard is genoemd te worden. We zouden kunnen denken aan daklozen of vluchtelingen, mensen in wie we eerder een probleem zien dan een mens. Vaak zijn het mensen die niet passen in de hokjes van de bureaucratie. Of mensen die gewoon pech hebben gehad in het leven.

Mensen die het nu moeilijker hebben dan ooit. Organisaties als De Hoop en de Pauluskerk spreken hen aan als mens. Vanuit het vertrouwen dat ieder mens waardevol is, dat geen enkel mens als onrein beschouwd zou mogen worden. Dit jaar is de avondmaalscollecte bestemd voor deze twee organisaties. Zelfs nu we door corona geen avondmaal mogen vieren.

De man met huidvraat benadert Jezus en vraagt hem om hulp. De eerste stap naar menswaardig bestaan zet hij zelf, door aan een ander mens - aan Jezus - om hulp te vragen. Jezus hoort de roep om hulp, Jezus ziet deze onaanraakbare mens. De melaatse gaat een grens over door Jezus naderbij te komen en vervolgens gaat Jezus ook een grens over door hem niet weg te sturen. Jezus is diep bewogen, staat er dan. Tot in het diepst van zijn lijf. Medelijden is misschien nog te zwak uitgedrukt. Sommige vertalers maken ervan dat Jezus woedend is. Hoe het ook zij, het gaat om een zeer heftige emotie. Jezus is bewogen door het mensonwaardige bestaan van deze mens. Hij, Jezus, door Johannes de Doper gedoopt, en vanuit de Hemel door God aangesproken als geliefde zoon, hij die zich geroepen weet om mensen te genezen, om heil te brengen, hij is bewogen door deze mensonwaardige mens. Jezus is zozeer geraakt, dat hij de gezondheidsregels laat varen. Hij nadert de man dichter dan anderhalve meter. Sterker nog, hij raakt hem letterlijk aan. In termen van besmettelijkheid is dat een groot waagstuk. Opnieuw wordt er een grens overschreden. Hij ziet een mens gevangen in een mensonwaardig leven. Een mens die buitengesloten is buiten de samenleving en niet meer in staat in zichzelf te geloven. Dat is een groot onrecht. Deze mens is onrecht aangedaan in die zin dat hem zijn menselijkheid is ontnomen. Dat is volgens mij waardoor Jezus geraakt is. Want elk mens is van waarde. Dat is waarom Jezus hem aanraakt, om hem dat te laten voelen.

Nu we in een anderhalvemetersamenleving leven, vind ik het lastig om dit verhaal naar nu te vertalen. Jezus raakt de onaanraakbare aan. Hij overschrijdt de grens van de hygiënemaatregelen. Betekent dat dat wij elkaar toch maar weer mogen aanraken? Zo ver zou ik toch niet willen gaan. Ik denk dat van belang is wat de omstandigheden zijn. De meesten van ons zijn heel voorzichtig, en terecht. En toch kan ik me voorstellen dat er momenten te bedenken zijn dat een knuffel, een aai of een arm over de schouder nodig is. Als grote uitzondering. Als het echt niet anders kan. Als de menswaardigheid van een mens in het geding is.

Jezus raakt de melaatse aan en zegt: "Ik wil het, word rein!" En meteen is de melaatse genezen. Dat is merkwaardig, want zo snel verdwijnen huidziektes niet. Uit deze paar zinnestjes spreekt een enorm vertrouwen. Misschien zou je kunnen spreken van liefdevol vertrouwen. Het lijkt bijna een intiem gebaar: Jezus raakt de onaanraakbare aan, en meteen gebeurt het wonder dat hij weer in zichzelf gelooft. Dat moet een gebaar van liefde zijn geweest. Wie zo'n gebaar ontvangt, is meteen in staat die liefde terug te geven. Meteen is de man rein. Meteen is hij weer een waardevol mens. Of liever: een waardevol mens was hij altijd al, maar nu, meteen na de aanraking, kan hij dat ook zelf geloven.

Misschien is dat wel de overeenkomst met onze situatie. Hoe waardevol kan je je als mens voelen als je je baan kwijt bent, of als je je baan niet meer kunt uitoefenen vanwege de maatregelen? Of als je je uit de naad werkt en geen erkenning krijgt? Hoe waardevol ben je als mens als je vrijwel geen anderen spreekt? Als je - zoals bijvoorbeeld studenten - hele dagen thuis zit en nauwelijks meer in staat bent een dagritme vol te houden? Of - andersom - hoe waardevol ben je als mens als het je allemaal niks meer kan schelen en je de straat op gaat? Ben je dan tuig van de richel? Of ben je misschien een mens die over

het randje dreigt te gaan? Ieder mens is waardevol! Weliswaar kunnen mensen waardeloze dingen doen, dingen die ook streng veroordeeld moeten worden, maar de mens die ze doet blijft als mens waardevol. Ook de mens die buiten de samenleving is geplaatst.

Een waardeloos mens ontmoet Jezus op zijn weg. Waardeloos in eigen ogen dan. Die ontmoeting zet iets in beweging. Er ontstaat ruimte om hulp te vragen. In die ruimte raakt Jezus liefdevol bewogen, waardoor die waardeloze weer weet dat hij van waarde is. Dat is wat liefdevolle bewogenheid met mensen kan doen. Zo kan je het verhaal lezen als aansporing om elkaar te zien vanuit liefdevolle bewogenheid, als waardevol medemens. En ook, en dat is in tijden van quarantaine minstens even belangrijk, als aansporing om onszelf te zien vanuit liefdevolle bewogenheid, als waardevol mens, zelfs in een waardeloze situatie. In Gods ogen is elk mens van waarde.

Amen